Morgengry.

EN FORTÆLLING
fra det dansk-amerikanske Kirkeliv
— af —
J. J. KILDSIG.

(Fortsat.)

„Maaske," svarede Fruen og blev siddende en Stund ligesom hensunken i dybe Tanker. — — —
Præstefolkene brød op for at gaa hjem.

2. Ungdomsmødet.

„Det er en skøn lille Flok," bemærkede Fru Halvorson til sin Mand den paafølgende Aften, da Marie, Louise, Elna og Tjenesepigen hilste „Farvel saa længe" og fulgtes ad til Ungdomsmødet i Skolelokalet.

Halvorson nikkede og samtykkede.

„Nu, hvordan gik Mødet i Aftes," spurgte Fruen Dagen efter, da hun og Elna var ene hjemme.

„Jo, nok saa godt, — — — — jeg blev gjort bekendt med flere af de unge Piger."

„Ja, Folkene her i Byen og paa Omegnen, skal du nok komme til at synes godt om, det er der intet i Vejen for; men hvad syntes du om Mødet i det hele taget; thi det er vel første Gang, du har været med ved et Ungdomsmøde."

„Jo, jeg syntes nok saa godt om Mødet for saa vidt; men — — ja, — — jeg blev lidt forundret — — over" — — —

„Hvad blev du forbavset over?" spurgte Fruen. Hvad er det, du sidder og trækker paa og ikke vil ud med? Tal du bare rent ud til din Tante. Hvis der er noget, du ikke forstaar, kan jeg maaske hjælpe dig til Rette. Jeg er jo paa en Maade traadt i din Moders Sted og vil saa gerne, om det er muligt, være noget for dig – — ikke mindst paa det aandelige Omraade."

„Aa, Tante! Jeg blev egentlig ikke forbavset, nej, det kan jeg ikke sige; men det forekom mig saa underligt, at Præsten slet ikke læste Guds Ord. Mødet begyndte med en Fædrelandssang, hvorefter han holdt Foredrag om Afguden „Loke", svarede Elna.

„Ja, det kan nok være, at det ikke er saa let for dig at opfatte disse Ting paa den rette Maade, eftersom du er opvokset iblandt Missionsfolkene, hvor Bibelen skal frem ved enhver Lejlighed, og hvor der absolut skal hvile et religiøst Skær over hvad som helst, der bliver sagt. Men et kristent Menneske trænger til en mere alsidig Oplysning og Udvikling, saa det kan vokse og blive sundt i Troen. — — — Desuden kan jeg nok mærke, at du ikke rigtig har forstaaet Præstens Foredrag. Han er en dygtig Mand — særlig til at holde Foredrag, og man behøver at være en opmærksom Tilhører, om man skal være i Stand til at følge ham i hans Udvikling af Emnet. Han har heller næppe sagt i sin Tale i Aftes, at „Loke" var en Afgud; thi han var en Jettesøn og egentlig ikke nogen Gud, selv om han til Tider regnes iblandt Aserne, fordi han var Odius Fosterbroder; men han er et Billede paa et ondt og svigefuldt Menneske, der vel har et smukt Udseende, men er listig og ræveagtig i Grunden.— — — — — —

Se, Elna! Det er den Moral, du burde have faaet ud af Foredraget. Men du trænger til at høre mere af den Slags for at blive i Stand til at drage Nytte deraf for det daglige Liv.

„Det er nok muligt," svarede Elna tankefuldt.

3. Skovturen.

Søndag Formiddag gik Halvorson som sædvanlig i Kirke sammen med Familien. Kun Tjenestepigen blev hjemme for at tilberede Middagsmaden. Om Eftermiddagen havde Menigheden en Skovfest, hvortil Halvorson kørte i sin store Automobil med hele Familien — Tjenestepigen indbefattet.

Marie, som det meste af Eftermiddagen fulgtes med Elna, gjorde denne bekendt med Menighedens Folk baade gamle og unge.

Henad Aftenstid kom en Pige ved Navn Dora og hilste paa Elna. Dora var kommen ikke ret mange i Sommerdal. De to Piger kom i en fortrolig Samtale med hinanden om forskellige Ting. Dora fortalte om sin Omvendelse for to Aar siden, og hvorledes Herren efter den Tid paa underfuld Vis havde ført hende paa sin Vej. Elna fortalte om sit Hjem, om Rejsen til Amerika og sit Ophold i sin Onkels Hus. Havde Menighedens Formand ikke raabt Folket sammen til Opbrud, vilde deres Samtale uden Tvivl have vedvaret endnu en Stund; men da de skiltes sagde Elna:

„Jeg vilde gerne tale mere med dig om disse Ting; men jeg maa gaa, Farvel! — — — Se, Dora! kommer du paa Tirsdag Aften?"

„Hvorhen," spurgte Dora.

„Til Postmesterens," svarede Elna. „Marie, Louise og jeg skal derhen til Fødselsdag. Den ældste Søn fylder sit een og tyvende Aar. Næsten hele Byens danske Ungdom er indbudt og en Del af de ældre med."

„Jeg er kun en Tjenestepige og kommer næppe i Betragtning paa det Sted. Desuden er det jo et Spørgsmaal, om jeg ikke vilde bedrøve min Frelser ved at gaa med der," svarede Dora.

„Hvad mener du?" spurgte Elna, „kender du disse Folk? Tror du, det er Synd at gaa med til dette Gilde? Min Tante har forsikret mig, at der ikke kan være nogen Synd i det."

„Ja, saa længe et Menneske ikke er omvendt, skelner det ikke imellem, hvad der hører Guds Aand til og hvad, der er af denne Verden. — — — Men jeg maa af Sted, mine Folk venter paa mig. Godnat Elna! Vi ses vel nok igen," sagde Dora og forsvandt.

„Ikke omvendt", lød det atter og atter i Elnas Hjerte, og hun spurgte ved sig selv: hvad mon Dora mente med denne Bemærkning? Skulde min Tante da virkelig ikke være omvendt? thi det faldt hende aldrig ind at anvende Doras Bemærkning paa sig selv.

4. Gildet.

Fru Halvorson havde i al Hemmelighed ladet forfærdige en hvid Kjole til Elna af den samme Slags, som hendes egne Døtre brugte, og købt hvide Sko og Handsker til hende, for at hun i Klædedragt ikke skulde komme til at staa tilbage for de andre unge der i Byen og i Omegnen.

„Her er noget til dig Elna," sagde Fruen Tirsdag Aften, et Par Timer før Familien skulde gaa hen til Postmesterens. „Det er en Gave fra min Mand og mig. Din Onkel mente, at vi burde klæde dig paa amerikansk Vis, saa du i nogen Maade kan staa Maal med den danske Ungdom her i Sommerdal. Det skal ikke koste dig en Skilling. Tag det nu paa og bliv færdig i Tide."

„Tak!" sagde Elna med straalende Ansigt og iførte sig de fine Klæder.

Postmesterens moderne og rummelige Villa var fuldpakket af Folk fra By og Omegn. Herrerne fik eet Værelse anvist og Damerne et andet, hvor Overtøjet kunde aflægges, og Toilettet ordnes. Derpaa samledes de alle i Stuerne paa første Sal. Opvartningen var storartet, og en munter Stemning herskede blandt Gæsterne. Der blev sunget mange Fædrelandssange, og de unge tilligemed en Del af de ældre dansede og legede de saakaldte „Højskolelege".

I Førstningen vilde Elna ikke tage Del i disse Lege, men efter mange Overtalelser af Marie og Louise og en Erklæring af deres Moder om Uskyldigheden i sligt, forenede hun sig med Selskabet og tog livlig Del i alt.

Ved Tretiden om Morgenen begyndte Gæsterne at bryde op for at gaa hjem. Den ene „Auto" fra Landet rullede bort efter den anden. Halvorsons var den sidste Familie, der tog Afsked med Postmesterens, og Klokken slog allerede fire, da Elna kom op paa sit Værelse. Mange Tanker fløj igennem hendes Hjerte, men hun var saa overvældende træt og søvnig, at hun straks gik i Seng og sov ind uden at bede; men Søvnen var urolig, og hun drømte om Dansen, om Hjemmet og om Dora, som hun syntes gik hen ad Gaden og raabte: „ikke omvendt, ikke omvendt".

Hr. Halvorson, Tjenestepigen og den lille Thomas var de eneste i Familien, som stod op Onsdag Morgen til sædvanlig Tid. De andre sov til henimod Middag. Elna vaagnede med en dundrende Hovedpine og følte sig i det hele taget meget daarlig tilpas.

Og om Aftenen, da hun igen gik til Sengs, bøjede hun sine Knæ og forsøgte at bede, men hun kunde ikke faa Ordene frem. Tankeevnen var omtaaget, og der var Forvirring i hendes Hjerte og Sind.

Postmester Eriksens Hustru var kommen til at synes godt om Elna, og da hun netop paa den Tid trængte til en Pige, fæstede hun hende for tre Dollars og 50 Cents om Ugen. Fru Halvorson fik i Førstningen een Dollar og fem og tyve Cents om Ugen i Afdrag paa sit Udlæg; men efter nogle Ugers Forløb eftergav Halvorson Restbeløbet paa Elnas femtenaarige Fødselsdag.

Elna udførte sit Arbejde godt og var samvittighedsfuld paa alle Omraader, hvorfor hun ogsaa fandt Yndest hos alle i Familien. Hun tænkte ofte paa Dora, men kunde ikke besøge hende, da hun havde forglemt at faa Adressen og ligeledes glemt at give Dora sin.

5. Dora besøger Elna.

Men Dora fik Elna opspurgt og besøgte hende en Torsdag Eftermiddag i November. Elna var meget glad ved at se Dora og talte fortrolig med hende; men Dora var øjensynlig bedrøvet, og Samtalen vilde ikke rigtig gaa for hende. Elna lagde Mærke til den trykkede Stemning hos Dora og prøvede paa at opmuntre hende ved at fortælle om sig selv og sine Omgivelser.

„Det er langt bedre for unge Piger her i Amerika end i Danmark," sagde hun. „Jeg har det godt og faar en god Løn, tilmed betragtes jeg næsten ikke som Tjenestepige her i Huset. I min Tantes Hjem ansees jeg altid som hørende til Familien, og her i Postmesterens Hus er det omtrent ligedan. Jeg har megen Fritid og kan da gaa, hvorhen jeg vil; men det er sjælden, jeg gaar ud uden om Aftenen, og da er Arthur (Postmesterens ældste Søn) næsten altid med mig."

„Hvad siger du?" spurgte Dora. Er du allerede i Færd med at forlove dig?"

„Nej vist ikke," svarede Elna, „men det er jo Skik her i Amerika, at en ung Pige ikke gaar ud alene, — — — — — hun ledsages almindeligvis af en Herre; dog ikke forskellige Mænd, men en og samme Person. Det kalder man saa — — — „at de gaar sammen." — — —

Arthur gik med mig i Byen de to første Gange, efterat jeg kom her i Huset, og saa syntes min Frue og min Tante, at det var bedste for mig kun at følges med een. Se, saaledes er det gaaet til, at Arthur er bleven min Skytsengel, og jeg kan godt mærke paa ham, at han selv er glad ved det."

„Ja, Skytsengel," mumlede Dora paa en noget haanende Maade, „jeg er næsten bange, Elna, at du er bleven voksen for tidlig. Det er en Velsignelse fra Hrren og en Hjælp for dig i timelig Henseende, at du allerede nu i Begyndelsen af Sekstenaarsalderen er næsten fuldt legemlig udviklet, men det kan let vorde dig til en Snare, om du ikke er forsigtig. Du mangler Erfaring og forstaar næppe at tage dig i Agt for Verdens lumske og træske Spil. — — — —

Hvad taler du og Arthur om, naar I gaar sammen?"

„Aah, du er nysgerrig og vil gerne vide alting. Vor Tid til Samtale er ikke lang. I Reglen aflægger vi Besøg hos en eller anden Familie, ofte hos min Onkels, hvorfra vi i Almindelighed bryder op Kl. ti. Paa Hjemvejen gaar vi som Regel en Tur om igennem Anlægget, og det er saa omtrent den eneste Lejlighed, vi har til en fortrolig Samtale. — Jeg er rigtig glad ved min Stilling og fuld af Taknemlighed til dem allesammen."

„Tror du nu Elna, at din Moder, om hun kunde se dig, synes om, at du gaar med Arthur, som du kalder det, og at du gaar til Dans," spurgte Dora.

„Ja, hvorfor ikke? Hvad galt gør jeg vel?" spurgte Elna; baade min Tante og Fru Eriksen synes, at det er „all right".

„Ja, saa længe din Tante og din Frue staar paa det uomvendte Stade og ikke selv har Guds Aand til Leder, kan de heller ikke retlede dig i aandelig Henseende, — — „blinde ere blindes Vejledere," svarede Dora.

Elna svarede ikke, og Samtalen gik i Staa af sig selv. Pigerne sad stille og tavse en Stund og stirrede frem hver for sig.

„Jeg maa gaa; thi jeg skal hjem og varte op ved Tebordet i Aften," sagde Dora, idet hun rejste sig og bød **Dora Farvel.**

„O, stakkels Pige!" udbrød Dora ved sig selv paa Vejen hjem. „Hun er opvokset i Hjemmet, som en Blomst ved Jesu Bryst under en troende Moders kærlige Vejledning, men nu ledes hun ind paa Verdens brede Vej, hvorved hun bliver bedraget for den herlige Arv, O, kunde jeg bare gaa min Herres Ærinde til hende med Livets Ord og blive et Redskab i hans Haand til Frelse for hende; — — men ak! det gar saa daarligt for mig. — Ganske vist sagde jeg hende Sandheden og advarede hende mod den farlige Vej, som hun er ved at komme ind paa, men fik jeg det nu ogsaa sagt paa den rette Maade? fik jeg det virkelig sagt i den rette Kærlighed? Nej, det gjorde jeg vist ikke; thi Elna blev tavs og indesluttet, og hvad hjælper saa min Tale, naar jeg ikke kan vinde hendes Tillid."

Om Aftenen efter endt Dagsgerning, da Dora som sædvanlig knælede i Bøn til Gud, frembar hun særlig Elna for Naadens Trone og tiggede Herren om at føre hende tilbage til Frelsens Stier.

I Vinterens Løb gik Dora flere Gange ud Torsdag Eftermiddag, naar hun havde fri, for at besøge Elna, men traf hende aldrig hjemme. Hun saa hende ikke saa sjælden ved Kirken, men der var ingen Lejlighed til en længere og mere fortrolig Samtale. Desuden lagde Dora Mærke til, at Fru Halvorson og hendes Døtre ikke alene selv med Flid undgik hende, men var altid paa Vagt for at afværge et Møde imellem hende og Elna.

Dora opgav dog ikke Haabet. Utrættelig vedblev hun med sine Forsøg paa at træffe Elna, hvilket ogsaa lykkedes for hende en Dag i Juni Maaned omtrent et Aar efter deres første Samtale ved Skovfesten.

„Nu, hvordan gaar det saa Elna?" spurgte Dora. „Jeg har i lang Tid inderlig ønsket at faa en Samtale med dig og har desaarsag flere Gange været her for at besøge dig, men stadig haft det Uheld ikke at træffe dig hjemme."

„Jo, Tak! jeg har det nok saa godt — er rask og vel tilfreds. Min Ugeløn er nu fire Dollars, og jeg kan omtrent klare mig i det engelske Sprog hvor som helst," svarede Elna.

„Har du hørt noget hjemmefra i den senere Tid?" spurgte Dora videre.

„Ja, jeg havde Brev for en Uges Tid siden."

„Hvordan har de det i Hjemmet?"

„Ret godt," svarede Elna.

„Længes din Moder ikke efter sin Datter i Amerika?"

„Aa, maaske nok lidt, men hun ved, at jeg har det godt i enhver Henseende, og saa kan hun jo sagtens undvære mig og være glad til," svarede Elna.

„Du skriver vel jævnlig til hende?"

„Ja, hver Maaned; det er et Løfte, som hun tog af mig, førend jeg rejste til Amerika."

„Naar du nu skriver til din Moder, fortæller du hende saa alting herovre fra?"

„Jeg skriver om det, jeg tror, der kan interessere og glæde min Moder," svarede Elna.

„Har du nu f. Eks. fortalt din Moder, at du er bleven god til at danse?"

„Vi kalder det ikke at danse, men at lege," svarede Elna. „For Resten vilde jeg anse det for barnagtigt at indvie hende i saadanne Ting eller i saadanne Forhold, som hun alligevel slet ikke kan sætte sig ind i."

„Det er nok muligt, at der her til Lands er Forhold, som Folk hjemme i Danmark ikke godt kan sætte sig ind i; men Synden og Fristelserne, som fører til Synd, saa vel som det aandelige Liv iblandt Guds Børn ytrer sig dog vist nok paa samme Maade i Danmark som her i Amerika. Men der er et Spørgsmaal. jeg har Lyst til at gøre dig, hvis du vil sige mig Sandheden i saa Henseende," sagde Dora.

„Selvfølgelig vil jeg sige dig Sandheden, om det er en Sag, jeg har Kendskab til," svarede Elna.

„Bøjer du dine Knæ og beder til Gud, at han vil bevare dig, forinden du gaar til disse Sammenkomster, hvor I leger og danser?

„Nej — — det gør jeg just ikke" — — lød Svaret. „Beder du da, inden du gaar til Gudstjenesterne i Kirken?"

Elna svarede ikke.

„Har du da aldeles holdt op med at bede, siden du kom til Amerika, saa har denne Rejse rigtignok kostet dig meget, ja, altfor meget. Men vi to vil bede tilsammen," sagde Dora og bøjede sine Knæ.

Hun bad en inderlig Bøn for sig selv og for Elna, der ligeledes knælede ved en Stol; men da Dora opfordrede hende til selv at bede, svarede hun ikke, men rejste sig et Øjeblik efter op og gav sig til at blade i en Bog. — — — — — — — —

Efter en Stunds Tavshed begyndte Elna at vise Dora sine fine Dragter og omtalte udførlig de kostbare Gaver, som hendes Onkel og Tante havde foræret hende.

„Ja," svarede Dora, „du har mange fine, hvide Kjoler, men jeg er bange for, at dit Hjerte er sort.

Dette Ord borede sig som en Pil ind i Elnas Hjerte; hun sank tilbage paa Stolen og brast i Graad. Fru Eriksen, der i det samme gik forbi Døren og hørte Elna græde, kom farende ind paa Værelset og spurgte, hvad der var i Vejen.

„Aa, hun siger, at mit Hjerte er sort," svarede Elna hulkende.

„Er Deres Navn Dora? er det Dem, der tjener hos Fru Steen?" spurgte Fruen henvendt til Dora.

„Ja," svarede denne.

„Ja, saa kender jeg lidt til Dem," sagde Fruen, de er altsaa selv en af disse sorte dømmesyge Indremissionsfolk, der helst ikke vil bestille andet end løbe omkring og forvirre Folk ved deres ubarmhjertige Domme; men jeg vil nu een Gang for alle sige Dem, at De ikke skal gøre Dem Ulejlighed med at aflægge flere Besøg i mit Hus. — — Værsgo', sagde Fruen, idet hun aabnede Døren.

Dora smuttede ud uden at sige et Ord og gik stille ned ad Trappen; men da hun var kommen udenfor, ilede hun hjem paa sit Værelse, hvor hun kastede sig paa Knæ og bad om Naade for sig og Elna. Særlig tryglede hun om, at Besøget hos Elna maatte blive denne til Velsignelse og ikke til Hindring.

Efterat Fru Eriksen nøjere havde udspurgt Elna om Indholdet af Pigernes Samtale, sendte hun Bud efter Fru Halvorson og forelagde hende Sagen.

„Ja, jeg har flere Gange advaret mine Piger mod at have noget med Dora at gøre," svarede Fru Halvorson," og vi har alle forsøgt at holde Elna borte fra hende, men vi kunde jo ikke afværge, at hun besøgte Elna her i Deres Hus. Men i mit Hjem faar hun ikke Lov til at komme og aflægge Besøg, thi jeg har forlængst opdaget, at hun er usund i Troen og ringeagter hele vor kirkelige Ordning. Hun er en af den Slags, for hvem alt ligger graat i graat fra Morgen og indtil Aften."

„Men hvorfor har du dog aldrig sagt et Ord til mig om den Sag, at jeg kunde have været paa Vagt og beskyttet Elna," sagde Fru Eriksen i en halv bebrejdende Tone.

Efter en længere Raadslagning sendte de to Fruer Bud efter Fru Steen, som hen paa Aftenen indfandt sig hos Fru Eriksen.

Fru Steen blev først spurgt om, hvorledes hun var tilfreds med Dora, hvortil hun svarede „all right". Fru Halvorson fortalte da ad en Omvej, at Doras Rygter nok ikke var de bedste, og at hun af den Grund skulde være rejst bort fra Fædrelandet.

„Efter Rygter kan man ikke rette sig," svarede Fru Steen. „Jeg er godt tilfreds med Pigen, og det er mig nok."

„Ja, men — hun lider nok til Tider en Del af en hemmelig Familiesygdom," føjede Fru Halvorson forklarende til.

„Hvad mon det skulde være for en Sygdom?" spurgte Fru Steen; „jeg har intet mærket til sligt, siden hun kom i Huset hos mig."

„Nej, det mærkes heller ikke altid saadan lige straks, og Sygdommen ytrer sig heller ikke ens hos alle, som er befængt med den. Det er nemlig en Gren af Sindsyge," faldt Fru Eriksen ind.

„Sindsyge!" udbrød Fru Steen ganske forskrækket, „saa vil jeg ikke have hende i Huset. Jeg erindrer alt for vel den Tid, da min Mands Søster gik fra Forstanden. Vort Hus lignede den Gang en Galeanstalt mere end et Familiehjem." — — „Men hvoraf ved De nu, at Dora er angreben af denne skrækkelige Sygdom?"

„Hun var her i Eftermiddags for at tale med min Tjenestepige Elna," forklarede Fru Eriksen. „De talte først en Tid om Vind og Vejr, hvorefter Dora førte Samtalen ind paa det religiøse Omraade, men da Elna, som rimmeligt var, ikke kunde give hende Ret i alt, udbrød Dora i en dømmende Tone og sagde: Elna! du har ganske vist en smuk, hvid Kjole, men dit Hjerte er sort. Elna blev bange og begyndte at skrige, da hun saa Doras Øjne, der lyste af Vanvid."

„Ja, jeg har i længere Tid forsøgt at holde hende borte fra mine Døtre, og der er mange andre i vor Menighed, som helst vil undgaa hende, eftersom de jo nok forstaar, at der er noget galt fat med hende," føjede Fru Halvorson til.

„Det er dog underligt, at jeg ikke før har mærket noget dertil indvendte Fru Steen.

(Fortsættes.)